

Kurzus kódja: BBN-TSP13-319

A kurzus címe: Az Európai Unió keleti bővítése – a KGST-től Schengenig

Létszám: 15 fő

Az oktató neve: Mezei Bálint (HL6GOE)

A kurzus helyszíne: 239-es terem (ELTE BTK, Központi Épület, 2. emelet)

A kurzus célja, hogy megismertesse a hallgatókat az EU (és a NATO) keleti bővítésének folyamatával, a bővítés mechanizmusával és az EU intézményeinek működésével. Továbbá kitekintést ad az EU esetleges újabb keleti bővítésének lehetőségeire, illetve az EU és a posztszovjet térség (elsősorban Oroszország és Ukrajna), valamint az EU és a Nyugat-Balkán kapcsolataira. Mindemellett a kurzus foglalkozik a közép-kelet-európai államszocializmusok történetével, válságával, a térségbeli rendszerváltozásokkal, illetve az EK–KGST-kapcsolatokkal is.

Tematikai egységek:

- A KGST szerkezeti felépítése, működése, ellentmondásai, válsága, felbomlása
- A Varsói Szerződés felépítése, működése, ellentmondásai, felbomlása
- Az Európai Közösségek létrejötte, az EU létrejötte és intézményei
- A KGST és az EK kapcsolatai
- Rendszerváltások Közép-Kelet-Európában (1989/90) és a Szovjetunióban
- Privatizáció (tulajdonáthelyezés) Közép-Kelet-Európában és a posztszovjet térségben
- A PHARE-program
- A Visegrádi Együtműködés (eredeti célok, új perspektívák)
- A NATO keleti bővítése (országok, országcsoportok szerinti bontásban)
- Az EU keleti bővítése (országok, országcsoportok szerinti bontásban)
- Az EU és a Nyugat-Balkán (Szerbia, Montenegró, Bosznia-Hercegovina, Koszovó, Macedónia) kapcsolatai
- Az EU és a FÁK kapcsolatai, az EU és a posztszovjet térség (elsősorban: Oroszország és Ukrajna) kapcsolati

Követelmények: a hallgatók kiselőadás keretében mutatják be szemináriumi dolgozatukat.

Olvasmányok:

- 1.) Kardos József, Simándi Irén (szerk.): *Európai politikai rendszerek* (Budapest: Osiris, 2004)
- 2.) Kiss J. László: *A huszonötök Európai* (Budapest: Osiris, 2005)
- 3.) Juhász József: *Volt egyszer egy Jugoszlávia: a délszláv állam története* (Budapest: Aula Kiadó, 1999)
- 4.) Balogh László: *Románia története* (Budapest: Aula Kiadó, 2001)
- 5.) Niederhauser Emil: *Kelet-Európa története* (Budapest: História Könyvtár, MTA Történettudományi Intézet, 2001)
- 6.) Font Márta, Krausz Tamás, Szvák Gyula, Niederhauser Emil (szerk.): *Oroszország története* (Budapest: Pannonica, 2001)
- 7.) Krausz Tamás, Sz. Bíró Zoltán (szerk.): *Peresztrojka és tulajdonáthelyezés. Tanulmányok és dokumentumok a rendszerváltás történetéből a Szovjetunióban (1985-1991)* (Budapest: Magyar Ruzsisztikai Intézet, 2003)
- 8.) Juhász József, Márkus László, Tálás Péter, Valki László (szerk.): *Kinek a békéje? Háború és béke a volt Jugoszláviában* (Budapest: Zrínyi Kiadó, 2003)

- 9.) Pittaway, Mark: *Eastern Europe 1939-2000* (London: Arnold, 2004)
- 10.) Davies, Norman: *Lengyelország története* (Budapest: Osiris Kiadó, 2006)
- 11.) Juhász József: *Két korszak határán: tanulmányok Kelet-Európa jelenkortörténetéből* (Budapest: L'Harmattan, ELTE Történelemtudományok Doktori Iskola, 2007)
- 12.) Krausz Tamás, Mitrovits Miklós, Zahorán Csaba (szerk.): *Rendszerváltás és történelem: Tanulmányok a kelet-európai átalakulásról* (Budapest: L'Harmattan, ELTE BTK Kelet-Európa Története Tanszék, 2010)
- 13.) Kováč, Dušan: *Szlovákia története* (Pozsony: Kalligram, 2011)
- 14.) Šabič, Zlatko; Drulák Petr (szerk.): *Regional and international relations of Central Europe* (New York: Palgrave Macmillan, 2012)
- 15.) Mészáros Andor: *A mai Csehország: bevezetés a Cseh Köztársaság tanulmányozásába* (Esztergom: Szent Adalbert Közép- és Kelet-Európa Kutatásokért Alapítvány, 2013)
- 16.) Jekelcsik, Szerhij: *Ukrajna története: egy modern nemzet születése* (Budapest: Kairosz Kiadó, 2014)
- 17.) Gerőcs Tamás, Pinkasz András: *A KGST a világrendszerben: Egy félperifériás kísérlet gazdaságtörténeti elemzése* (Eszmélet 117: 2017 tavasz, 15-36.)
 http://epa.oszk.hu/01700/01739/00098/pdf/EPA01739_eszmelet_113_015-036.pdf
- 18.) Berend T. Iván: *The History of European Integration: a New Perspective* (New York: Routledge, 2016)
- 19.) Ludvig Zsuzsanna: *Oroszország és a kibővült Európai Unió gazdasági kapcsolatai* (Budapest: Akadémiai Kiadó, 2008)